

Zn. SPR-7796/11-21

ROZHODNUTÍ

Úřad pro ochranu osobních údajů, jako příslušný správní orgán podle § 10 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, § 2 odst. 2 a § 46 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, rozhodl dne 21. března 2012 takto:

Je prokázáno, že účastník řízení: Česká republika – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, se sídlem Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, IČ: 00022985, v souvislosti s poskytováním dotace v rámci programu na podporu sociálně znevýhodněných žáků středních škol, jako správce těchto osobních údajů podle § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb., nepřijal taková opatření, aby nebyly na jeho webových stránkách na internetové adrese <http://www.msmt.cz/file/18135> po dobu od 3. do 7. listopadu 2011 zpřístupněny osobní údaje 893 žáků zařazených do dotačního programu „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol na září – prosinec 2011“, a to v rozsahu jméno, příjmení, datum narození, adresa bydliště, identifikační údaje navštěvované školy a výše jednotlivých částek dotace, včetně informace o romském původu, tj. citlivého údaje ve smyslu § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. vypovídajícího o národnostním, rasovém nebo etnickém původu žáka,

čímž porušil povinnost stanovenou v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnost správce přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů,

a tím spáchal správní delikt podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., neboť nepřijal nebo neprovedl opatření pro zajištění bezpečnosti zpracování osobních údajů, za což se mu v souladu s § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. ukládá

pokuta ve výši 450.000 Kč
(slovy čtyři sta padesát tisíc korun českých)

a dále podle § 79 odst. 5 správního řádu povinnost nahradit **náklady řízení ve výši 1.000 Kč,**

obojí splatné do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí bezhotovostním převodem na účet vedený u ČNB, č. ú. 3754-5825001/0710, variabilní symbol IČO účastníka řízení, konstantní symbol 1148

Odůvodnění

Správní řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb. bylo zahájeno oznámením, které bylo účastníkovi řízení doručeno dne 11. listopadu 2011. Podkladem pro zahájení správního řízení bylo vlastní zjištění Úřadu pro ochranu osobních údajů, které je součástí spisového materiálu tohoto řízení.

Ze spisového materiálu je zřejmé, účastník řízení při realizaci programu na podporu sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol zveřejnil v období od 3. do 7. listopadu 2011 na svých webových stránkách na internetové adrese <http://www.msmt.cz/file/18135> osobní údaje 893 žáků zařazených do tohoto dotačního programu, a to v rozsahu jméno, příjmení, datum narození, adresa bydliště, identifikační údaje navštěvované školy a výše jednotlivých částek dotace.

Dne 17. srpna 2011 bylo správnímu orgánu doručeno vyjádření účastníka řízení, ve kterém uvedl, že nejprve byla na webových stránkách účastníka řízení zveřejněna tabulka s výsledky podle škol s uvedením jmen žáků bez dalších identifikátorů. Žádost o zveřejnění byla odeslána z e-mailové adresy odpovědné zaměstnankyně PhDr. M. T. dne 20. října 2011 a téhož dne byla tato tabulka také zveřejněna. Požadavek na změnu zveřejněné tabulky obdržel administrátor dne 3. listopadu 2011 opět od PhDr. M. T., a to z důvodu chyb obsažených v této tabulce. Nově zaslaná tabulka obsahovala již i další údaje o příjemcích dotací. Uvedený dokument byl stažen návštěvníky webových stránek celkem 245krát, než došlo k jeho odstranění. Dále účastník řízení k dotazu správního orgánu uvedl, že neexistuje všeobecně platný interní postup při zveřejňování dokumentů a informací na webových stránkách, ale prakticky odpovídá za obsahovou stránku zveřejněných věcí zadavatel požadavku, odpovědný pracovník, který má danou problematiku v náplni práce. V tomto konkrétním případě se jednalo o PhDr. M. T. Pracovníci odboru informačních technologií pouze na základě požadavku odpovědného pracovníka administrují, tedy zveřejňují konkrétní požadavky. Není ale jejich oprávněním ani povinností po věcné stránce dokumenty kontrolovat.

Uvedené skutečnosti doložil účastník řízení kopiemi e-mailové komunikace mezi PhDr. M. T. a J. U. ze dne 20. října 2011 a 3. listopadu 2011 a ukázkou původně zveřejněné tabulky. Z e-mailové zprávy zaslané dne 20. října 2011 PhDr. M. T. J. U. přitom také vyplývá, že tato byla v kopii zaslána i R. J., ředitelce odboru speciálního vzdělávání, prevence a institucionální výchovy, Z. K., vedoucí úseku speciálního vzdělávání, a J. N., zástupkyni externí firmy.

Ze spisového materiálu Obvodního ředitelství policie Praha I, č.j. ORI-26964-11/2011-001179, který si správní orgán vyžádal, vyplývá, že PhDr. M. T. byl dle jejího vyjádření uvedený dotační program přidělen v návaznosti na propuštění jiné zaměstnankyně odboru, a to i navzdory tomu, že se proti tomuto postupu ohradila u

ředitelky odboru Mgr. R. J. S ohledem na svou pracovní vytíženost (měla na starosti dva jiné složité a obsáhle programy) se domnívala, že zvládnout další program není v jejích silách. Poté, co proběhlo druhé kolo tohoto programu, které měla již na starost ona, zpracovala jeho výsledky externí firma a následně jí je zaslala. V říjnu zasedala výběrová komise, která tyto výsledky musela schválit, dále byly schváleny také gremiální poradou náměstka ministra skupiny 2 Ing. Ladislava Němce a posléze ještě poradou vedení účastníka řízení. Poté bylo uloženo zveřejnit výsledky programu na webových stránkách účastníka řízení. Další popis událostí pak odpovídá předchozímu vyjádření účastníka řízení.

Dne 19. března 2012 bylo, a to v návaznosti na výzvu k zaslání veškeré dokumentace účastníka řízení obsahující přijatá a provedená technicko-organizační opatření k zajištění ochrany osobních údajů, správnímu orgánu doručeno vyjádření, ve kterém uvedl, že ochrany osobních údajů při využívání informačních a komunikačních technologií se týkají zejména dvě ustanovení Směrnice upravující pravidla, zásady a způsob používání informačních a komunikačních technologií ze dne 19. listopadu 2007, č.j. 8574/2007-11, přičemž podle článku 12 odst. 1 se uživatel zavazuje uchovat veškerá data v počítačové síti jako diskrétní, chrání je před zneužitím a zavazuje se, že je nepoužije k informování žádné třetí strany, pokud toto nemá v pracovní náplni nebo tím nebyl pověřen nadřízenou osobou. Podle bodu 1.3. přílohy této Směrnice, se v rámci znalostního minima uživatele informačních a komunikačních technologií u účastníka řízení předpokládá též základní povědomí o bezpečnosti a právních problémech souvisejících s používáním počítače; k právním problémům náleží též ochrana osobních údajů. Dále je organizačním řádem účastníka řízení vymezena kompetence správy webových stránek a svěřena samostatnému oddělení informačních a komunikačních technologií. Tento útvar zajišťuje rovněž školení zaměstnanců v oblasti využívání informačních a komunikačních technologií. Účastník řízení ve svém vyjádření následně vypočítává jednotlivé oblasti, za které toto oddělení odpovídá, přičemž pod bodem 5. zmiňuje správu webových stránek, ale pouze z pohledu funkčnosti, tedy rozhodování o formě provozu, přičemž nemůže a ani nemá právo rozhodovat o obsahu daných stránek. Závěrem účastník řízení upozornil, že při provozu webových stránek dbá o ochranu údajů podle § 13 a 14 zákona č. 101/2000 Sb.

K předmětu řízení lze konstatovat, že účastník řízení je správcem osobních údajů osob, jejichž osobní údaje zpracovává v rámci jednotlivých projektů a programů, ve smyslu ustanovení § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb., a jako takový je povinen dodržovat při zpracování osobních údajů povinnosti stanovené zákonem č. 101/2000 Sb., včetně povinnosti vyjádřené v § 13 odst. 1 tohoto zákona. Podle tohoto ustanovení je správce osobních údajů povinen přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému přístupu k osobním údajům, resp. obecně k jejich neoprávněnému zpracování.

Povinnost dle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. a této povinnosti odpovídající skutková podstata správního deliktu je formulovaná jako odpovědnost za následek. Dojde-li tedy k následku předvídanému v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. (neoprávněnému přístupu k osobním údajům apod.), což je v této věci nepochybné, znamená to, že se správce osobních údajů dopustil také správního deliktu.

Správní orgán v této souvislosti odkazuje na argumentaci Nejvyššího správního soudu k problematice objektivní odpovědnosti za správní delikt v rozsudku čj. 9 As 36/2007-59 (byť v jiné oblasti veřejného práva a bez výslovného zakotvení liberačního ustanovení). Dle názoru správního orgánu je pojem „přijmout taková opatření“ v normě ukládající primární povinnosti (tj. v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb.) nutno považovat za synonymum pojmu zajistit. Oba tyto pojmy je poté třeba dle názoru správního orgánu interpretovat jako garanci správce osobních údajů za bezpečnost zpracování osobních údajů, tedy za to, že se s osobními údaji např. neseznámí žádná nepovolaná osoba. Jedině tento výklad je schopen zajistit efektivní fungování právní normy a naplnění jejího elementárního smyslu a účelu, kterým je naplnění práva každého na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromí (viz opět rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 9 As 36/2007-59, www.nssoud.cz).

Ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je formulováno tak, že právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila. Posuzování naplnění liberačního ustanovení je přitom závislé vždy na konkrétních okolnostech daného případu a nelze jej dle názoru správního orgánu jakkoliv předem zobecnit (při současném respektování limitu vyjádřeného v § 2 odst. 4 správního řádu).

Správní orgán přitom považuje za nezbytné konstatovat, že v případě ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. (a ostatně všech liberačních ustanovení) se přenáší důkazní břemeno na účastníka řízení a je to on, kdo musí k prokázání liberace navrhnout důkazy (srov. Mates P. a kolektiv: Základy správního práva trestního, 3. vydání, Praha: C.H. Beck, 2002, str. 12; dále také § 52 správního řádu).

Správní orgán tedy na základě shora uvedeného posuzoval jednání účastníka řízení z hlediska ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. Správní orgán v této souvislosti uvádí, že vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno požadovat, neznamená jakékoliv úsilí, které správce vynaloží, ale musí se ve vztahu ke každému, konkrétně posuzovanému případu, jednat o úsilí maximálně možné, které je správce objektivně schopen vynaložit (zákon používá kritérium veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, a nikoliv např. spravedlivě požadovat, požadovat s ohledem na poměry atp.). V případě účastníka řízení je zřejmé, že sám nepřijal a neprovedl opatření pro zabezpečení osobních údajů, v následku čehož došlo k jejich zpřístupnění prostřednictvím internetu.

Z vyjádření účastníka je také zřejmé, že tabulka obsahující předmětné osobní údaje byla i spolu s informací, že bude zveřejněna, k dispozici minimálně dalším 3 zaměstnancům účastníka řízení (včetně přímé nadřízené PhDr. M. T.), aniž by kterýkoli z nich neoprávněnému zpracování, které je předmětem tohoto správního řízení, zabránil. Je tedy zcela vyloučené, aby bylo toto jednání přičítáno PhDr. M.T. a posuzováno jako její exces, za který by účastník řízení nenesl zodpovědnost.

Účastník řízení pouze ve svém vyjádření citoval některá z ustanovení týkajících se práce s informačními a komunikačními technologiemi. V tomto ohledu, je třeba konstatovat, že žádné z těchto ustanovení z hlediska jeho obsahu není možné považovat za opatření, které by mělo upravovat nakládání s osobními údaji při

výkonu zaměstnání a plnění úkolů, které jednotlivým zaměstnancům vyplývají z agendy, kterou zpracovávají. Z vyjádření účastníka řízení tak vyplývá, že žádným způsobem ve vnitřních předpisech nedefinoval požadavky na ochranu osobních údajů, nezavedl žádné kontrolní mechanismy a ani jiným způsobem neseznámil zaměstnance s pravidly pro zpracování osobních údajů. Správní orgán má proto za prokázané, že účastník řízení zcela jasně nevynaložil veškeré úsilí, které bylo možné požadovat, a že nepochybně existovaly další možnosti, jak mohl postupovat, aby zveřejnění předmětných osobních údajů zabránil.

Správní orgán tedy na základě výše uvedeného považuje za prokázané, že účastník řízení porušil svým jednáním povinnosti stanovené v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnost přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům nebo k jejich neoprávněnému zpracování a současně neprokázal, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil.

Při stanovení výše sankce bylo přihlédnuto zejména ke skutečnosti, že došlo k neoprávněnému přístupu k osobním údajům velkého počtu subjektů a také ke skutečnosti, že byly zveřejněny prostřednictvím webových stránek a tak zpřístupněny neomezenému okruhu osob. Současně přihlédl správní orgán ke skutečnosti, že zde byly obsaženy také citlivé údaje (vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu) a informace o dotacích, které byly uvedeným žákům přiděleny, a to v rámci dotačního programu zaměřeného na sociálně znevýhodněné žáky, tj. vypovídající též o jejich sociálním statusu. Jako k polehčující skutečnosti pak správní orgán přihlédl k tomu, že uvedené osobní údaje byly zveřejněny pouze po krátký časový úsek. Po zhodnocení všech těchto okolností byla uložena sankce v dolní polovině zákonné sazby.

Při rozhodnutí o uložení povinnosti uhradit náklady řízení správní orgán vycházel z § 79 odst. 5 správního řádu, který správnímu orgánu ukládá povinnost uložit paušální částkou náhradu nákladů řízení účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, a z § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, kterou se stanoví paušální částka nákladů správního řízení ve výši 1.000 Kč.

S ohledem na výše uvedené, bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Závěrem je třeba uvést, že i v případě zveřejnění původní tabulky s výsledky dotačního programu, obsahující jména, příjmení žáků a informace o navštěvované škole, jsou tyto údaje dostatečné k tomu, aby byly subjekty údajů (žáci a studenti) identifikovatelní, a tudíž ani tento postup nelze považovat za vyhovující zákonu č. 101/2000 Sb.

Poučení: V souladu s § 152 odst. 1 správního řádu lze u odboru správních činností proti tomuto rozhodnutí podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Rozhodnutí je doručeno dnem převzetí stejnopisu, nejpozději ale desátým dnem od jeho uložení na poště. V případě doručování do datové schránky je dnem doručení okamžik přihlášení oprávněné osoby do datové schránky, nejpozději ale desátý den ode dne dodání rozhodnutí do datové schránky.

Praha, 21. března 2012

otisk
úředního
razítka

Vanda Foldová
ředitelka odboru správních činností